

Takahama Kjosi
A kígyó szeme

80 haikuvers Terebess Gábor fordításaival

高浜虚子 Takahama Kyoshi (1874-1959)
eredeti neve: 高浜清 Takahama Kiyoshi

盛んなる菊の面影残りけり
sakan naru kiku no omokage nokori keri
halott krizantém
hátha ad még valami
életjelt magáról

天高し蔓の先皆よるべなき
ten takashi tsuru no saki mina yorube naki
**magas az égbolt
kacsokkal kapaszkodó
lián nem éri fel**

わが袖にふと現れし秋の蝶
waga sode nifuto araware shi aki no chō
**leráztam de
ruhaujjamba menekült
egy őszi lepke**

顔抱いて犬が寝てをり菊の宿
kao dai te inu ga nete wori kiku no yado
**alszik a kutya
mancsa közé hajtja fejét
krizantém vackán**

手にうけて開け見て落花なかりけり
teni ukete hirake mite rakka nakarikeri
**összemarkoltam
egy eső cseresznyeszirmot
üres a kezem**

いかなごにまづ箸おろし母恋し
ikanago ni mazu hashi oroshi haha koishi
**csíkkal-evés közben
anyám emléke tört rám
pálcám lebénult**

稲妻をふみて裸足の女かな
inazuma o fumite hadashi no onna kana
**csupasz lábbal
lófrál egy asszony villám-
sújtott ösvényen**

もの置けばそこに生まれぬ秋の蔭
monōkeba sokoniumaren akinokage
**csak le kell tenni
valamit s megszületik
egy őszi árnyék**

世の中を遊びごゝろや氷柱折る
yo no naka o asobi-gokoro ya tsurara oru
**rideg a világ
játékos hangulatban
jégcsapot török**

川を見るバナナの皮は手より落ち
kawa o miru banana no kawa wa te yori ochi
**bűvöl a folyó
kezem közül kicsusszan
egy banán héja**

雨晴れてしばらく薔薇の匂いかな
ame harete shibaraku bara no nioi kana
**elállt az eső
vadrózsailat csapja
meg az orrom**

夏山やよく雲かゝりよく晴るゝ
natsuyama ya yoku kumo kakari yoku haruru
**nyári hegyláncok
hol felhőbe öltöznek
hol napsugárba**

この松の下に佇めば露の我
kono matsu no shita ni tatazumeba tsuyu no ware
**fenyőfa alá
állok és ott harmatcsepp
leszek magam is**

春雨の衣桁に重し恋衣 (1894)
haru-same no ikō ni omoshi koi-goromo
**tavaszi eső
szerelemruha súlya húzza
le a szárítót**

海に入りて生れかはらう朧月 (1896)
umi ni irite umare kawarō oboro-zuki
**tengerbe merült
de születik még újjá
a fátyolos hold**

その中にちいさき神や壺すみれ (1896)
sono naka ni chiisaki kami ya tsubo sumire
**kellős közepén
kisisten a vázában
ibolyavirág**

蚊帳越しに薬煮る母をかなしみつ (1896)
kaya goshi ni kusuri niru haha wo kanashimi tsu
**szegény jó anyám
szúnyoghálója mellett
gyógyfüveket főz**

耳とほき浮世の事や冬籠 (1898)
mimi tohoki ukiyo no koto ya fuyu-gomori
**világ ügye-baja
nem fárasztja fülem
a téli magányban**

遠山に日の当たりたる枯野かな (1900)
tōyama ni hi no ataritaru karenō kana
**hegyeken távol
napfény ragyog – előttem
hervatag a rét**

春の夜や机の上の朧まくら (1900)
haru no yo ya tsukue no ue no hiji-makura
**tavaszi-éjszaka
íróasztalomon
könyöklő párna**

肌脱いで髪すく庭や木瓜の花 (1902)
hada nuide kami suku niwa ya boke no hana
**bőre meztelen
kertben fésűli haját
birsvirág bomlik**

打水に暫く藤の雫かな (1902)
uchi-mizu ni shibaraku fuji no shizuku kana
**lugast öntöztem
lilaakác-virágok
csepegnek egy csöppet**

瓢箪の窓や人住まざるが如し (1903)
hyōtan no mado ya hito sumazaru ga gotoshi
**kihalt lakóház
lopótök inda mászik
be az ablakon**

兄弟の心異る寒さかな (1903)
kyōdai no kokoro kotonaru samusa kana
**édestestvérek
szívbeli mássága
engem elborzaszt**

秋風や眼中のもの皆俳句 (1903)
akikaze ya ganchū no mono mina haiku
**ősz szél fúj
szemem haikura nyílik
merre csak nézek**

ほろほろと泣き合ふ尼や山葵漬 (1904)
horohoro to naki-au ama ya wasabi-zuke
**apácák falnak
dús könnyeket hullajtva
tormás borseprőt**

大海のうしほはあれど早かな (1904)
taikai no ushio wa aredo hideri kana
**mily mély a tenger
de a parton aszály dúl
porzik a határ**

行水の女にほれる鳥かな (1905)
gyōzui no onna ni horeru karasu kana
**fürdőző asszony
szerelembe ejti
az öreg csókát**

うき巢見て事足りぬれば漕ぎかへる (1905)
uki-su mite koto tari-nureba kogi kaeru
**láttunk egy úszó
fészket elégedetten
hazaevezünk**

昼寝さめて其まゝ雲を見入るなり (1905)
hirune samete sono-mama kumo wo mi-iru nari
**szendergés után
fektemből figyelhetem
a fellegeket**

相慕ふ村の灯二つ虫の声 (1905)
ai-shitau mura no hi futatsu mushi no koe
**két fény egymásért
pislákol a faluban
tücsökzene szól**

君と我うそにほればや秋の暮 (1906)
kimi to ware uso ni horeba ya aki no kure
**hazugságainknak
hinni szerettünk volna
ősz estéken**

秋空を二つに断てり椎大樹 (1906)
akizora wo futatsu ni tateri shii taiju
**hatalmas tölgyfa
képes kettéosztani
az őszi eget**

桐一葉日当りながら落ちにけり (1906)
kiri hito-ha hi-atari nagara ochi ni keri
**császárfalevél
magával ragad némi
napfényt míg zuhan**

秋扇や淋しき顔の賢夫人 (1906)
shū-sen ya sashiki kao no ken-fujin
**ősz legyező
mögött egy okos asszony
magányos arca**

主客閑話蝸牛竹をのぼるなり (1906)
shukaku kanwa dedemushi take o noboru-nari
**gazda és vendég
csendben társalog - csiga
mássza a bambuszt**

老僧の骨刺しに来る藪蚊かな (1907)
rō-sō no hone sashi ni kuru yabu-ka kana
**csíkos szúnyogok
a vén szerzetes csontját
is megkóstolják**

金亀子擲つ闇の深さかな (1908)
kogane-mushi nageutsu yami no fukasa kana
**rózsabogarat
dobtam az éjszakába
mély lett a sötét**

草摘みし今日の野いたみ夜雨来たる (1913)
kusa tsumishi kyō no no itami yau kitaru
**szaggattuk a rét
füvét nappal - ápolja
zápor éjszaka**

春風や鬨志いだきて丘に立つ (1913)
harukaze ya tōshi idakite oka ni tatsu
**tavaszi szellő
mindenre készen állok
fent a dombtetőn**

葡萄の種吐き出して事を決したり (1914)
budo no tane haki-dashite koto wo kesshitari
**a szőlő magját
megszületett a döntés
ki fogom köpni**

時ものを解決するや春を待つ (1914)
toki mono o kaiketsu suru ya haru o matsu
**oldja az idő
minden gondom-bajom
várom a tavaszt**

東に日の沈みみる花野かな (1915)
hingashi ni hi no shizumiiru hanano kana
**még nem kel a nap
keleten de dereng már
a virágos rét**

露の幹静に蟬の歩き居り (1916)
tsuyu no miki shizukani semi no aruki ori
**harmattól ázott
fatörzsön egy hangtalan
kabóca kúszik**

蛇逃げて我を見し眼の草に残る (1916)
hebi nigete ware wo mishi me no kusa ni nokoru
**kígyó siklott el
ám rám meredő szemét
a fűben hagyta**

人間吏となるも風流胡瓜の曲がるも亦 (1917)
ningen ri to naru mo fūryū kyuuri no magaru mo mata
**közhivatalnok
olyan költői mint egy
görbe uborka**

能すみし面の衰へ暮れの秋 (1918)
nō sumishi men no otoroe kure no aki
**nó-álarc hever
szánandón a színpadon
vége az ősznek**

秋天の下に野菊の花弁缺く (1918)
shūten no shita ni nogiku no kaben kaku
**őszí ég alatt
vadkrizantém egy szirma
máris hiányzik**

どかと解く夏帯に句をかけとこそ (1920)
doka to toku natsu-obi ni ku o kaketokoso
**nyújtja egy asszony
leoldott nyári övét
írjak rá haikut**

人形まだ生きて動かず傀儡師 (1921)
ningyō mada ikite ugokazu kairaishi
**bábját életre
majd a színpadon kelti
a bábjátékos**

佇めば落葉さゝやく日向かな (1925)
tatazumeba ochiba sasayaku hinata kana
**megállok csendben
súg valamit a napon
hulló falevél**

白牡丹といふといへども紅ほのか (1925)
haku-botan to iu to iedomo kō honoka
**a bazsarózsa
bár rózsaszínbe hajlik
fehérnek fehér**

春寒のよりそひ行けば人目ある (1925)
harusamu no yoriso i yuke ba hitome aru
**hűvös a tavasz
összebújva sétálunk
ki ne fürkésszék!**

咲き満ちてこぼるゝ花もなかりけり (1926)
saki michite koboruru hana mo nakari-keri
**a cseresznyefák
virága mind kifeslett
de szirma nem hull**

流れ行く大根の葉の早さかな (1926)
nagare-yuku daikon no ha no hayasa kana
**retেকেlevelet
sodor a folyó tova
milyen serényen!**

芽ぐむなる大樹の幹に耳を寄せ (1926)
megumu naru taiju no miki ni mimi wo yose
**levélrügy pattan -
hatalmas fa törzséhez
hajolva fülelek**

眼つむれば若き我あり春の宵 (1929)
me tsumureba wakaki ware ari haru no yoi
**hunynom a pillám
látom magam gyerekként
egy tavaszestén**

紅梅の紅の通へる幹ならん (1931)
kōbai no kō no kayoeru miki naran
**piros virágú
szilvafa törzsében biztos
piros nedv buzog**

凍蝶の己が魂追うて飛ぶ (1933)
itechō no onore ga tamashi ōte tobu
**maga a lepke
is elszáll fagyott testtel
a lelke után**

燈台はひくく霧笛は峙てり (1933)
tōdai wa hikuku muteki wa sobadateri
**alacsonyán ég
a világítótorony
égben a ködkürt**

籐椅子にあれば草木花鳥来 (1936)
tōisu ni areba sōmoku kachō rai
**rotáng székenben
rámtalál fű fa virág
énekes madár**

雀等も人を恐れぬ国の春 (1936)
suzumera mo hito wo osorenu kuni no haru
**riadós verebek
se félnek az embertől
falun tavasszal**

たとふれば独楽のはぢける如くなり (1937)
tatoueba koma no hajikeru gotoku nari
**mint két pörgettyű
a legkisebb érintésre
szétpattanunk**

落花生喰ひつゝ讀むや罪と罰 (1937)
rakkasei kui tsutsu yomu ya Tsumi to batsu
**földimogyorót
szemelgetek míg olvasom
a *Bűn és bűnhődést***

静けさに耐へずして降る落葉かな (1937)
shizukesa ni taezu shite furu ochiba kana
**tarthatatlan csend
terhe alatt hullik egy
elszáradt levél**

日ねもすの風花淋しからざるや (1937)
hinemosu no kazahana sabishi-karazaru ya
**égen hópihék
szállingóznak álló nap
mind magányosak**

秋蟬も泣き蓑虫も泣くのみぞ (1945)
aki-zemi mo naki minomushi mo naku nomi zo
**a kabóca is
a zsákhordó hernyó is
csak nyafogni tud**

兵燹を逃れて山の月の庵 (1945)
heisen o nogarete yama no tsuki no io
**bombázás elől
holdvilágos hegyi kunyhóba
menekülünk**

敵といふもの今は無し秋の月 (1945)
teki to yū mono ima wa nashi aki no tsuki
**ősz holdtölte
ellenségnek nevezni
többé már nincs kit**

初蝶来何色と問ふ黄と答ふ (1946)
hatsu-chō ku nani iro to tō ki to kotau
**felszállt az első
lepke - ha kérdik milyen
azt mondom sárga**

稲稔り蜻蛉つるみ子を背負ひ (1947)
ine minori tombō tsurumi ko o seoi
**megérett a rizs
szitakötők párzanak
nő hátán gyermek**

彼一語我一語秋深みかも (1950)
kare ichi-go ware ichi-go aki fukami kamo
**néha szól egy szót
magam is szólok egy szót
eltelik az ősz**

去年今年貫く棒の如きもの (1950)
kozo kotoshi tsuranuku bō no gotoki mono
**keresztülszaladt
idén mint tavalyokon
ugyanaz a nyárs**

ゆらぎ見ゆ百の椿が三百に (1951)
yuragi-miyu hyaku no tsubaki ga san-byaku ni
**száz kamélia
ha reszket hajladozik
háromszázat látsz**

面脱ぎて嫉妬の汗の美しく (1954)
men nugite shitto no ase no utsukushiku
**levett nó-álarc
féltékenységtől izzadt
gyönyörű fényes**

蜘蛛に生れ網をかけねばならぬかな (1956)
kumo ni are ami o kakeneba naranu-kana
**póknak születtil
nincsen más választásod
szódd a selymet pók**

傷一つ翳一つなき初御空 (1958)
kizu hitotsu kage hitotsu naki hatsu-misora
**se heg se szennyfolt
makulátlan az ég
újév reggelén**

よき炭のよき灰になるあはれさよ (1958)
yoki sumi no yoki hai ni naru awaresa yo
**kiváló faszén
kiváló hamuvá ég
azért kár érte**

白梅に住み古りたりといふのみぞ (1959)
hakubai ni sumihuritari to yū nomi-zo
**túlélők vagyunk
fehér virágba borult
vén szilvafámmal**

独り句の推敲をして遅き日を (1959, utolsó haikuja)
hitori ku no suikō o shite osoki hi o
**magányos munka
haikuimat csiszolgom
tavaszi rest nap**